

Haarlem

Gemeente Haarlem

Jack Chr. van der Hoek
Jan Nieuwenburg

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van commissie Samenleving

Datum 13 april 2012
Ons kenmerk 2012/141197
Contactpersoon S.M.M. Borgers
Doorkiesnummer 023-5113002
E-mail samenvoorelkaar@haarlem.nl
Onderwerp Transitie van het sociale domein
Bijlagen 4

Geachte leden,

Op 8 maart jl. bent u tijdens de raadsmarkt over de transitie van het sociaal domein geïnformeerd over de voortgang van de aanpak en de stappen die de komende maanden in het programma gezet worden. Met deze brief willen wij u verder informeren, als vervolg op brief 2012/23060.

Waar gaat het over?

De gemeente krijgt door drie decentralisaties (Awbz-begeleiding, Jeugdzorg en Wet Werken naar Vermogen) de verantwoordelijkheid, maar ook de kans, om de maatschappelijke ondersteuning en activering van burgers (kinderen, volwassenen, ouderen) anders te organiseren. Ook de vastgestelde nota 'Hof 2.0' biedt daar mogelijkheden voor. In deze nota zijn vijf praktijkwerkplaatsen benoemd om de zelfredzaamheid van burgers te bevorderen en zo een andere invulling te geven aan het systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering in Haarlem (het sociale domein). Daarnaast heeft de raad op 13 oktober 2011 de nota 'Strategisch Bedrijfsplan 2011-2014 Kans en Kracht' vastgesteld. Hierin wordt een groter beroep gedaan op de kracht van de Haarlemmer, vanuit een veranderde rol van de overheid.

College en directie ondersteunen het belang om al deze trajecten vanuit een gedeelde visie en vanuit gelijke uitgangspunten aan te pakken, om de samenhang onderling te bewaken en zo tot eenduidige keuzes en uitwerkingen te komen. In het programma sociaal domein komen vernieuwing en bezuiniging samen, waarbij we uitgaan van de kracht van de burger en zorgen voor een vangnet voor diegenen die het alleen niet redden. Op weg naar het nieuwe systeem zullen keuzes gemaakt worden, waarbij we door de beperkte financiën niet altijd maximale kwaliteit zullen bereiken, al blijft dat wel ons streven.

samen
voor
elkaar

Gaarne bij beantwoording [ons kenmerk](#) vermelden
Stadhuis, Grote Markt 2 Haarlem - Telefoon 023 5113000 - Fax 023 5113441

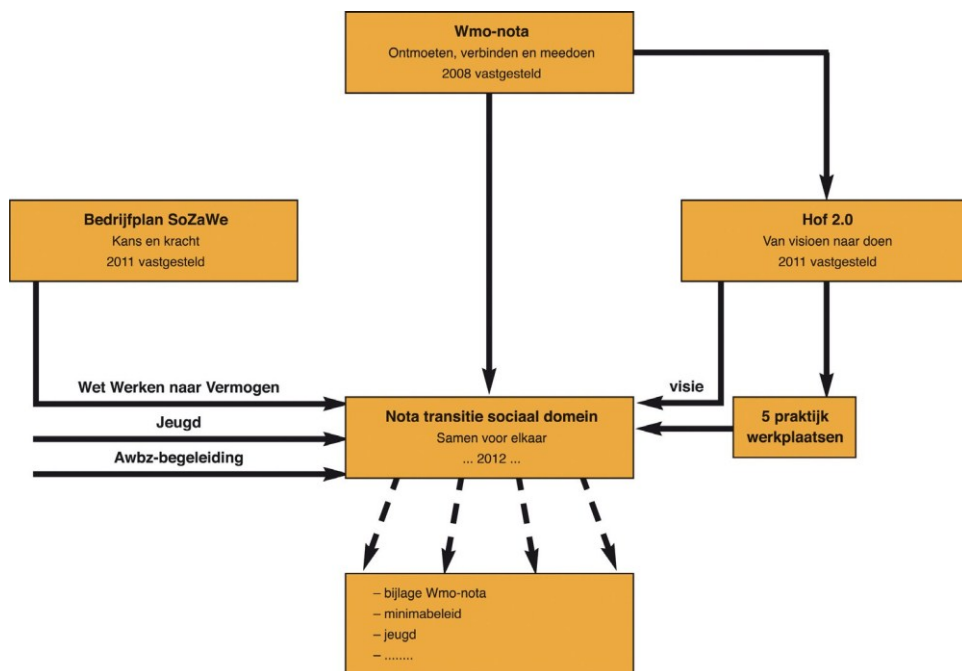
Wat is het verband tussen de verschillende nota's?

In het sociaal domein komen verschillende werkstromen samen.

In 2008 is de Wmo-nota 'Ontmoeten, verbinden en meedoen' vastgesteld. In 2011 zijn de nota's 'Hof 2.0' en 'Strategisch Bedrijfsplan 2011-2014 Kans en Kracht' vastgesteld. Op dit moment wordt gewerkt aan de transitienota 'Samen voor elkaar', waarin beleidsveranderingen vanuit de drie decentralisaties en de praktijkwerkplaatsen met elkaar verbonden worden. De nota komt tot stand in een complex traject waarbij met verschillende partners, lokaal en regionaal, terugkerend overlegd wordt om de nota aan te scherpen.

Met de transitie wordt integraal naar doelgroepen gekeken in plaats van naar aanbod en worden keuzes integraal/in samenhang voorgesteld.

In onderstaand overzicht kunt u zien hoe de nota's en werkgebieden zich tot elkaar verhouden.

Waar staan we met de nota 'Samen voor elkaar'?

Het programmateam met vertegenwoordigers van de verschillende afdelingen is de afgelopen weken gestart met het opstellen van de nota 'Samen voor elkaar'. Dit is een groeidocument, dat de komende weken voortdurend aangescherpt wordt.

De versnellingskamers die in februari gehouden zijn, hebben geleid tot vergroot draagvlak in de eigen organisatie en tot inhoudelijke voortgang (versnelling). Bij het opstellen van de nota wordt ook gebruik gemaakt van de kennis die is opgehaald tijdens de raadsmarkt en tijdens de sociale tafels met externe partners, die op 6 maart jl. gehouden zijn. Een verslag van de sociale tafels vindt u in de bijlagen.

Bij de nota komen bijlagen die de relatie leggen met de prestatievelen uit de Wmo, inclusief de doelgroep ouderen. Hiermee geldt deze nota integraal als nieuwe Wmo-nota voor de komende jaren.

In de bijlagen bij deze brief vindt u een geactualiseerde beschrijving van de voortgang van de drie decentralisaties en de vijf praktijkwerkplaatsen.

Hoe staat het met de onderzoeken?

Zoals we in de vorige brief hebben aangekondigd, wordt onderzoek gedaan naar de stapeling van effecten bij doelgroepen en het draagvlak voor actief of actiever burgerschap. In de bijlagen vindt u samengevat de resultaten van het panelonderzoek naar maatschappelijke betrokkenheid in Haarlem. In de vergadering van de commissie samenleving van 15 maart is toegezegd dat binnen enkele weken een eerste rapportage van de stapelingseffecten beschikbaar zijn. In de bijlagen van deze brief is een overzicht opgenomen van de stapelingseffecten die op dit moment bepaald kunnen worden.

De analyse is gebaseerd op de verschillende registraties van binnen en buiten de gemeente. Moeilijk beschikbaar zijn nog de gegevens op persoonsniveau van UWV (uitkeringen), zorgkantoor (AWBZ-begeleiding) en belastingdienst. Onderzocht wordt of de aanpak die de gemeente Zaanstad heeft gehanteerd voor het verzamelen van deze gegevens (Factlab) ook voor Haarlem bruikbaar is.

Het is de bedoeling het opgebouwde huishoudenbestand als monitor te gaan inzetten, zodat de spreiding van risicogroepen en het gebruik van regelingen te volgen en ook te lokaliseren is binnen de stad.

Welke bezuiniging wordt gerealiseerd in de Kadernota?

Als uitgangspunten bij de benadering van de "begroting sociaal domein" hanteren we de bestuurlijke programma's 3. 'Welzijn en zorg', 4. 'Jeugd, onderwijs en sport' en 7. 'Werk en inkomen'. Binnen deze programma's doen zich diverse ontwikkelingen voor met een meerjarig financieel effect.

De decentralisaties kennen verschillende tijdspaden, waardoor de besluitvorming nog niet in meerjarige financiële effecten te beschrijven is. De decentralisatie WWNV is het verst gevorderd en wordt als eerste ingevoerd (1-1-2013). De consequenties hiervan worden vertaald in de Kadernota en leiden tot een taakstelling. De invulling van deze taakstelling wordt uitgewerkt binnen het programma 'Kans en Kracht'.

Over de decentralisaties ‘begeleiding Awbz’ en ‘jeugdzorg’ is nog onvoldoende bekend om deze te kunnen vertalen in meerjarige financiële kaders. Hiervoor wordt wel een inschatting van de risico’s gepresenteerd.

Tijdens de behandeling van de Kadernota wordt aan de raad gevraagd in te stemmen met een integrale budgetbenadering van het sociale domein. Bij de transitie van het sociaal domein zijn de beschikbare budgetten uitgangspunt. Bij bekostiging van nieuw beleid kan ook financiële ruimte gemaakt worden door verlaging van de ‘oude’ budgetten. Een dergelijke integrale benadering gaat bij de afweging ‘oud voor nieuw’ uit van een ontschot budget sociaal domein waarbij op inhoudelijke gronden de afweging gemaakt kan worden.

Hoe richten we de participatie in?

Een nota die gaat over mensen en de toekomst van mensen wordt gemaakt in overleg met mensen. Participatie bij de totstandkoming ervan is dan ook van groot belang. De participatie wordt als volgt ingevuld.

Bij de verschillende onderdelen (zoals de decentralisaties) krijgen onze partnerorganisaties, belangenbehartigers, cliëntenorganisaties en Haarlemmers de gelegenheid om mee te denken bij het omvormen en implementeren van het specifieke beleid, zoals bijvoorbeeld de veranderingen voor de Wmo. De projectleiders maken daarbij zoveel mogelijk gebruik van de kennis van de stad en de ervaringen van de ‘werkvloer’.

Bij het opstellen van de verbindende nota ‘Samen voor elkaar’ organiseren we deze ontmoeting ook, zij het meer op hoofdlijnen en met name via belangenbehartigers en partners. Op 6 maart jl. zijn hiervoor externe tafels georganiseerd. We konden tijdens deze bijeenkomst rekenen op grote belangstelling en het initiatief voor dit ontmoetingsmoment werd gewaardeerd door onze partnerorganisaties. Vanuit onze regiogemeenten waren ook (bestuurlijke) vertegenwoordigers aanwezig. Op 11 april organiseerden we een tweede ontmoeting met dit ‘brede veld’. Op dat moment willen we de nota ‘Samen voor elkaar’ aanscherpen met de ideeën van partners uit de stad, met als resultaat:

- partners (her)kennen de beweging die we met de nota willen inzetten en weten wat dat betekent voor de Haarlemmers die zij bedienen;
- partners kunnen hun ideeën over de realisatie van de transitie in het sociaal domein aandragen;
- partners weten welke rol zij hebben en welke rol de gemeente heeft in het doen slagen van de transitie sociaal domein.

Naast deze momenten worden de participatieraden als belangenbehartigers van onze Haarlemmers tijdens het proces betrokken. Voor de Haarlemmer hebben we inmiddels informatie over het sociaal domein geplaatst op de gemeentesite (www.haarlem.nl/samenvoorelkaar). Deze informatie wordt de komende maanden geactualiseerd en aangevuld.

Wat is de planning?

Streven is om de nota 'Samen voor elkaar' in de raad te agenderen voor behandeling van de Kadernota. Dit leidt tot de volgende planning:

11 april	Ontmoeting met externe partners
15 mei	Besluitvorming B&W
Week 20	Ontmoeting met participatieraden (concept-nota)
7 juni	2 ^e Raadsinformatiemarkt
14 juni	Bespreking Commissie Samenleving
28 juni	Besluitvorming raad
7 juli	Raadsdebat over de Kadernota

Separaat worden nota's aangeboden over de 'transitie Jeugd' en de 'transitie AWBZ'. De nota over de 'transitie Wet Werken naar Vermogen' komt half mei al op de agenda van de commissie Samenleving, omdat de nieuwe wet op 1 januari 2013 moet zijn geïmplementeerd. Voor alle separate nota's geldt, dat zij aansluiten bij de denklijnen uit de nota "Samen voor elkaar".

Er wordt actief geïnventariseerd welke vorm van regionale samenwerking op onderdelen van het sociaal domein gewenst is. Deze kan verschillen per traject. Hierover wordt u op een later moment verder geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

instverlening en communicatie

ociale zaken, onderwijs en

BIJLAGEN BIJ BRIEF 2012/141197

Bijlage 1

Panelonderzoek maatschappelijke betrokkenheid

In het eind 2011 gehouden onderzoek onder het Haarlemse Digipanel stonden twee vragen centraal:

- Hoe uit de maatschappelijke betrokkenheid van Haarlemmers zich?
- Hoe ziet de burger de rol van de overheid op een aantal terreinen in relatie tot de rol van maatschappelijke verbanden of organisaties en de individuele burgerrol.

Maatschappelijke betrokkenheid

De respondenten kregen vijf velden van mogelijke maatschappelijke betrokkenheid voorgelegd met daarbij een aantal activiteiten, variërend in intensiteit. De vraag was of men aan deze activiteiten deelneemt.

Politiek:

- De politieke participatie van de panelleden beperkt zich meestal tot het bijhouden van de gemeentepolitiek (50%) en het zetten van een handtekening onder een petitie of brief (40%).
- Actief zijn voor of lidmaatschap van een partij scoren het laagst, resp. 3 en 11%.

Zorg en hulp:

- De overgrote meerderheid verleent wel eens hand- en spandiensten aan anderen (71%). 60% heeft een donorcodicil en 5 % overweegt er een te nemen.
- Vier op de tien panelleden zegt mantelzorg te verlenen. Volgens de strikte definitie die in landelijk en ook in het Haarlemse Omnibusonderzoek wordt gehanteerd ligt dit percentage in werkelijkheid rond de 15% (20% landelijk).

Openbare ruimte en veiligheid:

- Het onderhoud van de openbare ruimte in de zin van het strooien van zout en het sneeuwvrij maken van de stoep is hier de meest genoemde activiteit 67%, gevolgd door het “in de buurt een oogje in het zeil houden” (58%).
- Minder animo is er voor onderhoud openbaar groen (16%) en bezig zijn met de veiligheid van de buurt in georganiseerd verband (11%).

Maatschappelijke activiteiten en organisaties:

- Tussen de 20% en 30% van de Haarlemmers is hierin actief. Dat varieert van 42% die wel eens een prestatie sponsort voor een goed doel tot ca. 20% die actief is voor goed doel of maatschappelijke organisatie of voor vereniging op het gebied van sport en cultuur.
- Opvallend is dat een ongeveer gelijk percentage intensief dan wel incidenteel actief is.

Medezeggenschap/participatie en inspraak:

- De meeste participatie van de panelleden op dit terrein vindt op buurt- of gemeenteniveau plaats. Zo heeft 37% in de afgelopen twee jaar een buurtbijeenkomst bezocht, heeft drie op de tien respondenten ingesproken bij gemeentelijke plannen en is 27% bij buurtinitiatieven of actiegroepen betrokken geweest.
- Een kleinere groep is structureel actief, zoals in een wijkraad/bewonerscomité (14%) of ondernemingsraad (5%). 13% heeft de afgelopen twee jaar wel eens meegedaan aan een demonstratie of protestactie.

Bij ieder van de velden van maatschappelijke betrokkenheid is ook gevraagd hoe de gemeente eventueel de burger kan stimuleren om actiever te worden. Betere informatievoorziening wordt vaak genoemd, maar ook burgers serieus nemen (bij participatie) en financiële ondersteuning (o.a. bij zorg).

Maatschappelijke verantwoordelijkheid bij gemeente, samenleving of burger
Waar ligt de belangrijkste verantwoordelijkheid volgens de burger op de terreinen zorg, openbare ruimte en veiligheid/leefbaarheid.

Van een aantal maatschappelijke taken mocht de respondent op een zevenpuntsschaal aangeven wie de meeste verantwoordelijkheid toekomt: van de overheid/gemeente (1) via samenleving/maatschappelijke verbanden (4) tot de burger/betrokkene zelf (7).

Zorg/voorzieningen:

- De gemeente krijgt duidelijk veel verantwoordelijkheid als het om dak- en thuislozen gaat en langdurig werklozen gaat. Ook zien de meeste panelleden het zelfstandig wonen van ouderen als een taak van de gemeente.
- De verzorging van ouderen wordt deels als een gemeentelijke taak, deels als een taak van de samenleving gezien. Bij de sociale ondersteuning van mensen en het tegengaan van vereenzaming van ouderen krijgt de samenleving een voorname rol toebedeeld.
- Klusjes doen voor ouderen krijgt weliswaar een relatief hoge score als een taak van de burger (25%), maar 45% ziet dit toch meer als een taak van de samenleving.
- Dat sportverenigingen goede voorzieningen bieden vindt de grootste groep panelleden een taak van de gemeente.
- Toegang tot internet voor scholieren thuis is volgens bijna de helft van de panelleden vooral een verantwoordelijkheid van betrokkene zelf.

Openbare ruimte:

- De verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte wordt vaak bij de burger gelegd. Dit geldt voor het tegengaan van hondenpoep op straat en dat de stoep sneeuwvrij is. Maar de verantwoordelijkheid voor de verzorging van de straat en – zeker – de verzorging van het groen in de straat, ligt wel weer bij de gemeente.

Veiligheid en leefbaarheid:

- De panelleden achten de samenleving het meest verantwoordelijk voor het aanwezig zijn van voldoende buurtactiviteiten en ook het op elkaar letten in de buurt.
- Het zwaartepunt bij de verantwoordelijkheid voor het gedrag van jongeren op straat gaat wel richting de gemeente. Hetzelfde geldt voor het beheer van buurthuizen en het bestrijden van de overlast van fout geparkeerde fietsen.

Naamsbekendheid mantelzorg, BUUV en Burgernet

Van een aantal begrippen is de bekendheid gemeten bij het Digipanel:

- Bijna alle panelleden zeggen te weten wat mantelzorg is (93%). 56% weet ook daadwerkelijk de juiste definitie hiervan te geven. Dit verklaart de vertekening in het deelnamepercentage.
- De helft van de panelleden weet wat BUUV is. 3% neemt ook daadwerkelijk deel aan BUUV.
- 18% van de panelleden is lid van Burgernet. Daarbovenop is 36% hiermee bekend.

Bijlage 2

Eerste rapportage stapeling

Aan de hand van analyse van verschillende registraties van binnen en buiten de gemeente zijn de 'gebruikers' van relevante (lokale) uitkeringen (bijv. WWB), voorzieningen (zoals WMO) en regelingen (zoals 'rugzakjes' voor kinderen) in kaart gebracht. Deze analyses leveren een meer secuur beeld op van de orde van grootte van verschillende kwetsbare groepen in Haarlem, ofwel feitelijke 'gebruikers' van het sociaal domein. Omdat deze gegevens vooral op huishoudenniveau relevant zijn, is een huishoudenbestand (stand 1 jan. 2011) gemaakt waarnaar gegevens kunnen worden omgewerkt. Daar waar gegevens niet op persoons-/huishoudenniveau beschikbaar zijn, zal een beeld op buurtniveau worden geschetst.

Moeilijk beschikbaar zijn nog de gegevens op persoonsniveau van UWV (uitkeringen), zorgkantoor (AWBZ-begeleiding) en belastingdienst. Vanuit gemeenteland worden verschillende pogingen gedaan om deze alsnog te verkrijgen. Haarlem is hier ook actief in.

Het beeld kan dus mogelijk in een later stadium worden gecompleteerd.

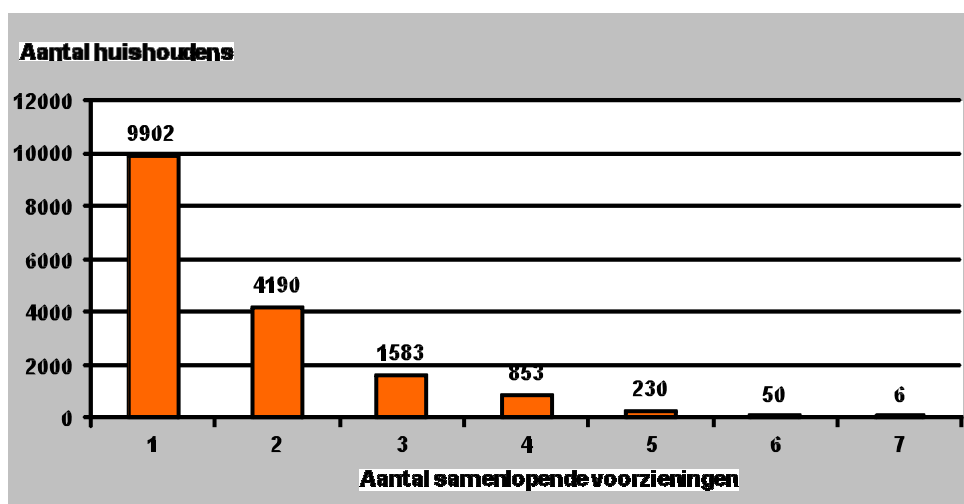
Het is de bedoeling dit huishoudenbestand als monitor te gaan inzetten, zodat de spreiding van risicogroepen en het gebruik van regelingen te volgen en ook te lokaliseren is binnen de stad.

De omvang van het gebruik per regeling is bekend en hiervan wordt een overzicht gepresenteerd. Ook is deels inzichtelijk welk type huishouden meer of minder beroep doet op deze regelingen en in welke combinaties.

In de onderstaande tabel is te zien hoeveel huishoudens gebruik maken van de diverse voorzieningen en regelingen. Bij de AWBZ-begeleiding gaat het om personen.

Voorziening/kenmerk	Aantal huish.
NWW	3509
WWB	2436
WIJ	235
Bijz. Bijstand	2690
Haarlem Pas	4490
Inburgering	1314
Wet kinderopvang	57
Rugzak	228
School Verzuim	369
VSV	631
Huishoudelijke Hulp licht	2937
Huishoudelijke Hulp zwaar	111
overig WMO	7883
WSW	679
Schuldhulp verlening	366
AWBZ (begeleiding)	1522

In de onderstaande grafiek is te zien hoeveel huishoudens van een of meer van genoemde voorzieningen (excl. AWBZ-begeleiding) gebruik maken. Bijna 10.000 huishoudens benutten één voorziening, bijna 7000 hebben echt te maken met stapeling.

Een stapeling van twee regelingen komt nog redelijk vaak voor (bijna 4200 huishoudens) en dan gaat het vaak om voor de hand liggende combinaties als WWB/Haarlem Pas en Huishoudelijke hulp I met overige WMO-voorzieningen. De combinatie van 3 regelingen of meer (2722 huishoudens) geeft meer inzicht in de kwetsbare groepen en gebieden.

In de tabel is te zien deze concentratie relatief veel plaatsvindt bij jongere eenoudergezinnen: ruim 21% heeft te maken met meer dan twee van de gestapelde

regelingen/voorzieningen/kenmerken. In absolute zin gaat het vooral om (eenouder) gezinnen met volwassen kinderen.

Aantal huishoudens met 3 regelingen of meer		
	aantal	in % totaal hh
Paar met kinderen tot 4 jaar	140	2,4
Paar met kinderen van 4 t/m 12 jaar	248	3,1
Eenoudergezinnen tot 40 jaar	265	21,3
Eenouder-gezinnen 40 jaar en ouder	455	11,5
Gezinnen met volwassen kind	474	6,8
huishouden met lid van 75 en ouder	187	2,3
totaal	2722	3,7

Verslag discussiemiddag sociaal domein

Het gaat over mensen, het gaat over ons!

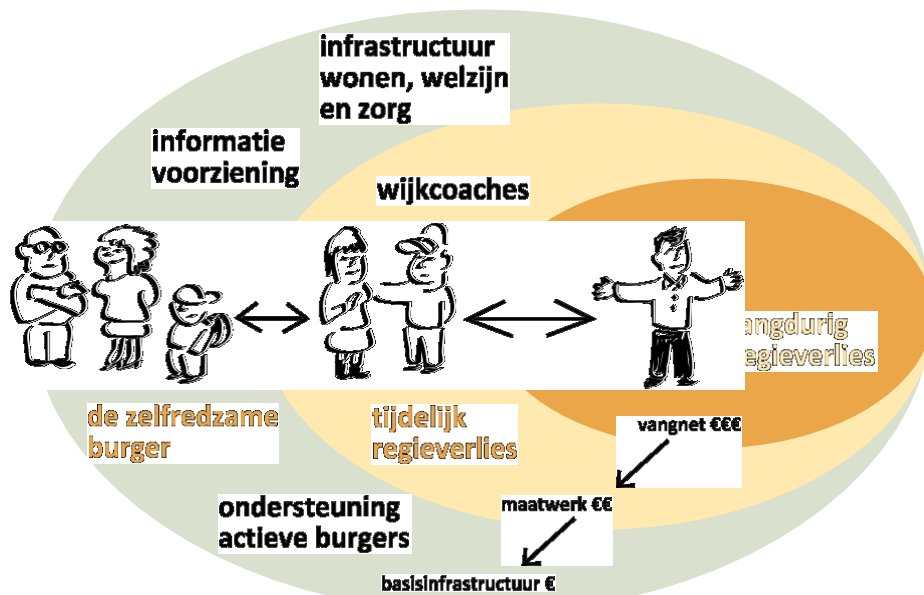
Op 6 maart jl. is de gemeente Haarlem in gesprek gegaan met haar partners, regionale collega's en vertegenwoordigers van belangenorganisaties over de ontwikkelingen en veranderingen in het sociaal domein. Bijna honderd genodigden bezochten de bijeenkomst. Dit verslag is een samenvatting van de discussies en wordt op hoofdlijnen meegenomen bij het opstellen van de nota "samen voor elkaar". Deze nota wordt voor behandeling van de Kadernota aan de Raad voorgelegd.

De hamvraag is: hoe zorgen we ervoor dat er met minder middelen een nieuw, volwaardig systeem komt voor maatschappelijke ondersteuning en activering? Want dat er minder geld is, is een gegeven. Naast forse bezuinigingen zijn er ook andere redenen die vragen om een hervorming van het huidige systeem, zoals het verbeteren van de effectiviteit en de toenemende vergrijzing. Tegelijkertijd liggen er ook kansen, zoals de digitalisering van de samenleving en de zilveren kracht van vitale ouderen. En we zijn ons bewuster van overlappenden in het sociaal domein en het gemis van een integrale aanpak.

De noodzaak tot bezuinigen vertroebelt enerzijds de discussie en samenwerking met partners uit de stad, maar verhoogt anderzijds de urgentie: het moet nu! De omvang van de bezuinigingen dwingt ons ook tot creativiteit: het moet echt anders. Dit bleek ook al uit Hof 2.0.

Kortom, de gemeente krijgt door de decentralisaties ('Jeugdzorg', 'AWBZ- begeleiding' en 'Wet Werken Naar Vermogen') de verantwoordelijkheid, maar ook de kans, om de maatschappelijke ondersteuning en activering van burgers (kinderen, volwassenen, ouderen) goed te organiseren.

Het sociaal domein raakt het leven van alle Haarlemmers. We groeien op in de stad, we worden er oud en ouder, leven er met of zonder beperking, en we kunnen ziek zijn of ziek worden. Met andere woorden, we kunnen veel categorieën Haarlemmers onderscheiden: mensen die in de kracht van hun leven staan en anderen praktische hulp kunnen bieden, mensen die een beperking hebben en steun van anderen nodig hebben om een betekenisvol leven te kunnen leiden, kinderen die naar school gaan en ouders die hun kinderen begeleiden naar zelfstandigheid.

samen
voor
elkaar

Met dank aan Dock, Haarlem Effect en Kontext

Daarom kijken we tegenwoordig niet (meer) naar het aanbod voor maatschappelijke ondersteuning, maar naar doelgroepen. Hoe houden Haarlemmers zelf de regie (en dus de verantwoordelijkheid) over hun leven? Welke ondersteuning hebben zij nodig om in regie te komen en te blijven? Hoe garanderen wij hen een menswaardig bestaan te hebben als het hen niet (meer) lukt om zelf de regie te nemen?

Om de transitie succesvol te laten verlopen, is consistent optreden van de gemeente essentieel. Hoe neemt de gemeente haar rol, hoe is haar dienstverlening naar de Haarlemmers en hoe verhouden zij zich tot de partijen in de stad? Met andere woorden:

- # Waarvan zijn we wel en waarvan niet?
- # Welk aanbod hebben we nodig hebben, hoe organiseren we het en hoe handelen we vragen af?
- # Met wie werken we samen en hoe?

In verschillende discussiegroepen is gediscussieerd over de rollen van de gemeente en de dienstverlening naar Haarlemmers én over de samenwerking met partijen uit de stad. Aan de hand van de 3-deling in doelgroepen: zelfredzame Haarlemmers, Haarlemmers met tijdelijk regieverlies en Haarlemmers met permanent regieverlies.

Hieronder volgen per doelgroep de hoofdpunten uit de discussies.

1. Zelfredzame burger/ volledig in regie

Tachtig procent (landelijk overall beeld) van de Haarlemmers is volledig in regie. Zij beschikken over een (buurt)netwerk en durven daar hulp aan te vragen als zij daar behoefte aan hebben. Zij weten de weg te vinden naar professionele hulpverlening, als dat nodig is. Een persoon met een rolstoel die zelf in staat is zijn/haar uitkering aan te vragen, is dus 'volledig in regie'. De mate waarin je gebruik maakt van een voorziening is niet het criterium. Belangrijke opgave is dat regieverlies voorkomen wordt.

Belangrijkste uitkomst:

De belangrijkste uitkomst is dat de gemeente moet zorgen voor een goede voorbeeld moeten geven. Jarenlang zijn zij aan de hand zijn genomen door de overheid. De overheid zal zelf het goede voorbeeld moeten geven.

- # Zorg dat er goede informatie beschikbaar is over de voorzieningen: digitaal en ook niet-digitaal op duidelijke punten voor diegene die niet via het web (kunnen/willen) zoeken. Maak informatie begrijpelijk en eenvoudig toegankelijk.
- # Zoek naar nieuwe ingangen, zet bijvoorbeeld Mbo-stagiaires in om mensen te helpen, zodat zij langer zelfstandig thuis kunnen wonen. Stimuleer maatschappelijk verantwoord ondernemen en maak gebruik van de innovatiekracht van bedrijven. Bij een terugtrekkende overheid vullen zij wellicht het hiaat.
- # Creëer nieuwe ontmoetingsplekken en koester bestaande zoals: de bibliotheek, de bakker, het zwembad, het buurthuis, de boekhandel. De overheid moet opletten dat ze het kind niet weggooit met het badwater.
- # Er moet een goede sociale kaart zijn, een plek waar mensen initiatieven kenbaar kunnen maken en advies, ondersteuning en hulp kunnen halen. Mensen moeten op verschillende manieren toegang tot deze plek hebben: via internet, bij een loket, via de wijkcoach, telefonisch. Het is de taak van de overheid om voor zo'n kaart te zorgen (minimale dienstverlening is een goede voorkant).
- # "g m nt "bi dt"kad rs"(b l id" n"fnanciën)" n"l gt"priorit it n."V rvolg ns"g ft"zij" vertrouwen aan burgers en aan organisaties, neemt hen serieus en durft ze los te laten als het kan, maar stuurt bij als het moet.
- # Minder regels en daarom minder uitzonderingen (bijvoorbeeld de onnodig complexe twintig soorten bijzonder onderwijs). Houd het simpel en algemeen en grijp in op individueel niveau als dat noodzakelijk is. "De gemeente doet niks, tenzij...".
- # Vertrouw op het zelforganiserend vermogen: geef ouders die het nodig hebben een vergoeding, zodat zij zelf met hun netwerk het gezamenlijk vervoer naar bijzonder onderwijs kunnen regelen. "Ouders die het kunnen betalen moeten het niet terugvallen op de gemeente voor vergoedingen.
- # Geef voldoende aandacht aan de groeiende groep zorgmijders met multiproblematiek.
- # De gemeente is één van de partners in plaats van hoofverantwoordelijk.

Van burgers vragen zelf de verantwoordelijkheid te nemen, betekent ook dat de gemeente haar verantwoordelijkheid moet nemen. Zelf het goede voorbeeld geven. Netwerken moeten vooral gestimuleerd worden in de wijk; door organisaties in de wijk. Ga uit van flexibele concepten van samenwerking tussen vrijwilligers en professionals. Er zit groei in het aantal vrijwilligers dat anderen wil coachen, bijvoorbeeld om netwerken rond een persoon in kaart te brengen en aan te vullen. Neem instellingen mee in het transitieproces. Laat ze anders denken en verder nadenken hoe ruimte gemaakt moet worden voor initiatieven van zelfredzamen. Bekwaam ze in de kunst van het loslaten!

2. Tijdelijk, beperkt en/of dreigend regieverlies

Ongeveer vijftien procent (ruim 22.500 personen of 7.000/8.000 huishoudens/gezinnen), heeft te maken met tijdelijk of beperkt regieverlies. Zij hebben meerdere problemen en hulp nodig om orde te scheppen, zodat zij zelf weer de regie voor oplossingen ter hand kunnen nemen. Zij kunnen dat even niet meer volledig op eigen kracht. Deze hulp kan deels van professionals komen en deels gemobiliseerd worden in het eigen netwerk.

Belangrijkste uitkomst:

Een betere samenwerking, een bundeling van krachten en duidelijke afspraken over wie de regie heeft, zorgt ervoor dat problemen snel worden aangepakt en niet uit de hand lopen.

Focus op kracht en niet labelen naar tekorten! ...

Ga er niet vanuit dat mensen zich bewust zijn van hun regieverlies, zij kunnen dat niet (altijd) zelf signaleren.

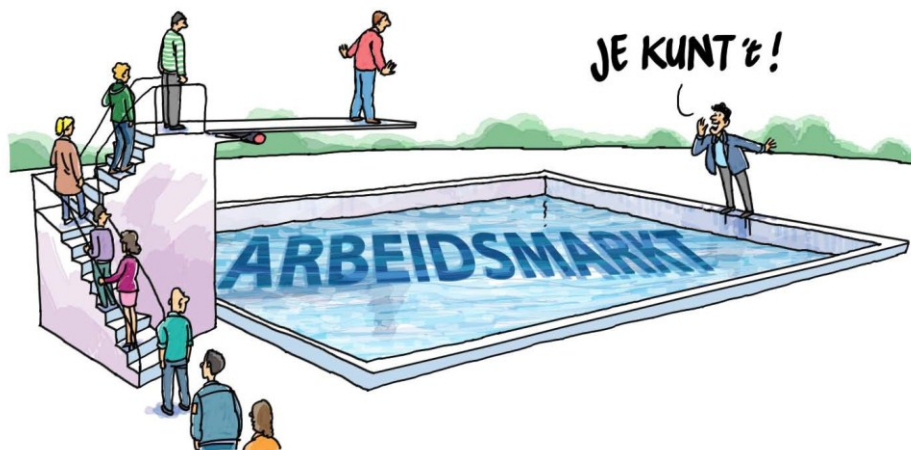
Alleen signaleren is niet voldoende, er moet ook direct gehandeld worden. Het Centrum voor Jeugd en Gezin, de wijkcoach en de school moeten hier mogelijkheden kunnen bieden. Sommige gesprekken over dreigend regieverlies kunnen niet zelfstandig binnen families opgepakt worden, daar moet een professional bij helpen.

Er is behoefte aan een integrale aanpak voor gezinnen met multiproblematiek, waarbij buiten kaders gedacht moet kunnen worden. Daarbij is regie nodig. Betrokken hulpverleners spreken met elkaar af wie de regie neemt. Dat kan één van de betrokken professionals zijn of juist een wijkcoach om verkokering te voorkomen.

De regisseur heeft baat bij korte lijnen en goede afspraken met specialistische professionals. Dan is er geen doorzettingsmacht nodig.

Kijk goed naar de mogelijke rol van het sociale netwerk: kan dit bijvoorbeeld een rol spelen bij opvoedingsondersteuning?

Bij multiproblematiek, waar het niet hebben van werk een onderdeel van is, duiken we vaak de zorg in. Maar start nu bij dat werk! Door de structuur die werk biedt, kan dat het vlieg wiel zijn om alles op orde te krijgen. Dat kan ook onbetaald werk zijn. Het is niet makkelijk om de match te maken, maar het loont. Er wordt gekeken naar iemands wensen en interesses. Deze zijn vaak niet realistisch. Het vraagt een goede professional; een matchmaker om de realiteit te laten inzien. Die matchmaker kan geen vrijwilliger zijn.

3. Permanent en langdurig regieverlies

Vijf procent (dus circa 7.500 mensen) van de Haarlemmers heeft permanent of langdurig regieverlies. Zij maken gebruik van intensieve zorg of de omgeving zou willen dat ze dat deden. Het gaat niet om hulp uit de omgeving, maar om gespecialiseerde, duurere professionele hulp. Een groot deel daarvan wordt financieel gefinancierd. De gemeente betaalt nu de maatschappelijke opvang. Door de decentralisaties krijgt de gemeente een grotere verantwoordelijkheid voor deze doelgroep. Het 'vangnet' stelt deze mensen in staat om een zo normaal mogelijk leven te leiden.

Belangrijkste uitkomst:

Ook bij langdurig of permanent regieverlies staat de Haarlemmer centraal en is de focus op zijn eigen netwerk en zijn eigen mogelijkheden.

Treed buiten de gebaande paden, en verval niet te snel in hoe het nu gaat. Soms kan er meer in de wijk gedaan worden door inzet van BUUV, wijkcentrum, wijkcoach. Er is nog veel voordeel te halen bij een betere samenwerking tussen zorg, hulpverlening en maatschappelijke organisaties.

Er is niet persé een vaststaande volgorde in de aanpak. Het is zeker mogelijk om met een burger te werken aan het zoeken naar werk, terwijl er ook nog zaken op het terrein van de persoonlijke levenssfeer en het (humaan) perspectief zijn. Daarbij zijn maatwerk en flexibel van belang.

Voor een burger met permanent regieverlies is het essentieel dat de betrokkene gemotiveerd is zijn/haar situatie aan te pakken. Motivatie is het aangrijpingspunt voor de aanpak. De burger moet zelfvertrouwen krijgen door zijn leven in eigen hand te kunnen nemen. Wederkerigheid is belangrijk, maar dat betekent ook dat je dan bereid (en in staat) moet zijn om een voorziening in te trekken wanneer de "tegenprestatie" niet wordt geleverd.

De indicatiestelling kan beter. Nu is dat een rigide geheel dat niet meebeweegt met de behoefte van de burger. Vaak wordt een aantal uren ondersteuning geïndiceerd en die worden gegeven, ook wanneer de burger inmiddels weer meer zelf kan doen en de behoefte feitelijk kleiner geworden is.

Omgaan met psychiatrische problematiek is moeilijk en vereist expertise. Dit kan je niet van alle vrijwilligers of buurtbewoners vragen.

Je kunt expertise brengen naar de vrijwilliger zodat deze het wel aankan.

Informeel de buurt over een bewoner met een psychiatrisch probleem, als hij dat wil. Dan snappen buurtbewoners beter wat er aan de hand is.

De vijf procentgroep betekent niet meteen een mega-investering. Een goed netwerk waarbij de professional één uur in de week een vinger aan de pols houdt, kan voldoende zijn.

Algemene opmerkingen

Niet altijd worden de mogelijkheden ten volle benut. Er is lef en daadkracht nodig om de al beschikbare instrumenten actiever in te zetten en de grenzen van de huidige mogelijkheden op te zoeken.

Om in contact te komen met burgers die niet openstaan voor 'hulp', moet de goede ingang gezocht worden. Dit kunnen het Centrum voor Jeugd en Gezin of de wijkcoach zijn, maar ook een actieve/vertrouwde buurtbewoner, de kerk of moskee, de school, sportclub, etc. Lokale informele netwerken (beter) leren kennen en (eerder) inzetten.

Alle partijen, ook de gemeente, moeten hun blikveld verbreden. De gemeente zorgt zelf ook voor versnippering van het aanbod door de huidige manier van subsidiëren (vb. Streetcornerwork wordt ingezet door veiligheid en mag zich alleen inzetten voor jongeren van overlastgevende groepen. Komen zij op straat in contact met jongeren die geen onderdeel van de groep uit maken, maar wel hulp nodig hebben, dan mogen zij deze niet begeleiden naar hulp. Deze jongeren hebben wel hulp nodig. De kans is groot dat we hen in een latere fase tegen komen bv. in (duurdere) bemoeizorg).

Maak gebruik van de 'buurtbobo's'. Dit zijn mensen met voorbeeldfuncties in de wijk. Ze weten veel, en kunnen een ingang naar een gezin zijn. Ideeën vallen of staan met hen. Zeggen zij dat de wijkcoach niets is, dan wordt het daar ook niets. Corporaties kennen deze mensen.

Bijlage 4

Stand van zaken decentralisaties en praktijkwerkplaatsen

Wet Werken Naar Vermogen

Kans en Kracht

De implementatie van de Wet Werken naar Vermogen (WWNV) is onderdeel van het programma Kans en Kracht. Het strategisch bedrijfsplan met deze titel is op 13 oktober 2011 door de Raad vastgesteld. Met Kans en Kracht komt de focus van de dienstverlening van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te liggen bij klanten met loonwaarde. Voor de klantgroepen voor wie betaald werk (nog) niet mogelijk is, wordt aansluiting gezocht bij partners in de stad conform de uitgangspunten van Hof 2.0 en het Sociaal domein.

Naast de WWNV zijn onder andere de werkgeversdienstverlening, schulddienstverlening en activerend minimabeleid onderdelen van Kans en Kracht.

Uitvoeringsorganisatie

Voor de uitvoering van de WWNV per 1 januari 2013 is een uitvoeringsorganisatie nodig. De exacte rolverdeling tussen de partijen die samen de uitvoeringsorganisatie WWNV maken, moet verder uitgewerkt worden in de eerste maanden van 2012. Op dit moment loopt de bestuurlijke discussie nog over de rol van Paswerk. In het tweede kwartaal 2012 komen voorstellen naar de Raad over de inrichting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid als onderdeel van Kans en Kracht.

WWNV gepubliceerd

Op 2 februari stuurde staatssecretaris De Krom het wetsvoorstel voor de WWNV naar de Tweede Kamer. Daarmee is de wet openbaar. Belangrijke nieuwe elementen van de wet zijn de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de nieuwe instroom in de Wajong en de aanscherping van de doelgroepen voor de WSW. De gemeente krijgt de beschikking over een ongedeeld re-integratiebudget, inclusief de financiering van WSW-plekken.

Met de WWNV krijgen gemeenten een nieuw instrument om instroom op de arbeidsmarkt van werkzoekenden te ondersteunen: de loondispensatie. Werkgevers betalen de loonwaarde van de werknemer, de gemeente vult aan tot (maximaal) het minimumloon. Zeer bepalend voor de uitvoering van de WWNV is ook de forse afname van financiële middelen.

Half maart heeft de Tweede Kamer een hoorzitting gehouden, waarin vertegenwoordigers van onder meer werkgevers, werknemers, gemeenten, sw-bedrijven, cliëntenorganisaties en wetenschap hun licht op de wet lieten schijnen. De toon van de reacties was 'inhoudelijk goed, randvoorwaarden slecht'. De meeste sprekers waren positief over het principe van een regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. De kritiek richtte zich op de beperkte financiële ruimte die gemeenten krijgen om deze regeling uit te voeren, en de complexe of bureaucratische structuur van vooral de loondispensatie. Eind april besluit de Tweede Kamer over de wet.

Hoe nu verder

De komende tijd wordt de WWNV, op basis van de uitgangspunten uit Kans en Kracht, uitgewerkt in een Haarlemse visie (uitgangspuntennota). Deze nota wordt in mei voor besluitvorming voorgelegd. Elementen van de visie zijn de inzet voor verschillende klantgroepen, de taakverdeling met partners binnen en buiten de gemeente en de inrichting van de loondispensatie. Op een aantal onderdelen zal de Raad worden gevraagd om in te stemmen met een richting of uitgangspunt, welke vervolgens verder uitgewerkt wordt. Dit betreft bijvoorbeeld de tegenprestatie. Vervolgens wordt de visie uitgewerkt in uitvoeringsvoorstellen, waaronder ook de verordeningen, en zal de organisatie worden toegerust op uitvoering van de WWNV. Belangrijk onderdeel van de implementatie van de wet is ook het maken van afspraken met derden voor de bemiddeling en activering van klanten.

Awbz

Regionale samenwerking

Met de gemeenten in Zuid-Kennemerland wordt gewerkt aan een nota waarin de gezamenlijke uitgangspunten voor de decentralisatie van Awbz-begeleiding worden beschreven, en waarin de activiteiten worden beschreven die in 2012 gezamenlijk worden opgepakt. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een gezamenlijke inkoopstrategie voor 2013. Hierover vindt overleg plaats met het Zorgkantoor zodat de inkoopprocessen op elkaar afgestemd worden. Tot slot wordt gewerkt aan een gezamenlijke keuzenota. Streven is deze nog voor de zomer aan de afzonderlijke gemeenteraden voor te leggen.

Vereniging Bedrijfstak Zorg

Met de Vereniging Bedrijfstak Zorg, die het grootste deel van de zorgaanbieders in de regio vertegenwoordigt, heeft voor de tweede keer bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Naar aanleiding van het vorige overleg zijn expertgroepen ingesteld van inhoudelijke deskundigen die gemeenten adviseren over vernieuwingsmogelijkheden. In het tweede overleg is onder andere afgesproken om ook samen te werken bij de communicatie richting burgers, bij onderzoek naar een andere organisatie van het vervoer van en naar dagbesteding en bij het onderzoeken van een optimale spreiding en gebruik van maatschappelijk vastgoed ten behoeve van dagbesteding.

Financiën

De financiële randvoorwaarden voor de decentralisatie blijven onzeker. Landelijk is er nu sprake van een bedrag van 2,8 miljard euro dat naar gemeenten wordt overgeheveld, maar de exacte verdeling naar gemeenten wordt pas in de meicirculaire bekend gemaakt. Wel zijn nu al diverse risico's en nadelige financiële effecten te benoemen, zoals de efficiencykorting van 5 procent, hogere uitvoeringskosten en effecten van bezuinigingen op aangrenzende terreinen. Ambtelijk wordt gewerkt aan een voorlopige raming van de kosten van de uitvoering en inkoop van begeleiding.

Landelijke ontwikkelingen

De VNG pleit namens gemeenten voor uitstel van de invoeringsdatum van de decentralisatie. Argument is dat zowel het wettelijke als het financiële kader nog niet duidelijk zijn, waardoor grote risico's voor gemeenten ontstaan en een zorgvuldige invoering voor kwetsbare burgers niet gegarandeerd is. Het ministerie van VWS lijkt echter vast te houden aan de invoeringsdatum van 1 januari 2013. Op 3 april vindt hierover bestuurlijk overleg met de staatssecretaris plaats. Direct daarna – op 4 en 5 april – wordt het wetsvoorstel besproken in de Tweede Kamer.

Jeugdzorg

Uitgangspunten en denkrichting

We werken aan een uitgangspuntennota waarin een volgende slag gemaakt wordt in het concretiseren van onderstaande (regionaal) vastgestelde uitgangspunten:

- Kracht van ouders, jongeren en hun sociale omgeving als basis
- Ondersteunen in plaats van overnemen
- Hulp inzetten in de directe leefomgeving
- Snelheid, minder schakels en minder gezichten

Bijeenkomsten over de transitie jeugdzorg

Op 5 en 10 april organiseerden de gemeenten van Zuid-Kennemerland gezamenlijk een bijeenkomst voor de uitvoerders, als vervolg op de bijeenkomst van 19 januari 2012 voor bestuurders en managers. Ook bij deze bijeenkomst wordt input gevraagd bij het handen en voeten geven aan de uitgangspunten.

Regionale samenwerking

Er wordt met de gemeenten in Zuid-Kennemerland gewerkt aan een gezamenlijke notitie. Hierin wordt beschreven op welke punten al regionaal overeenstemming is, op welke punten de mogelijkheden van regionale samenwerking worden onderzocht en op welke termijn.

De projectleider van de transitie Jeugdzorg neemt vanaf begin april deel aan het ambtelijk overleg van de regio Midden-Kennemerland om kennis en ervaringen uit te wisselen en mogelijkheden tot samenwerking te verkennen.

Doorontwikkeling Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Een belangrijk aandachtspunt voor de komende periode is de doorontwikkeling van de CJG's die de basis voor de transitie jeugdzorg moeten gaan vormen.

- Er is gestart met het vormgeven van de pilot 'CJG generalist'. Na de zomervakantie willen we vanuit een aantal CJG's starten met 'outreaching' werkers die integraal werken en veel ruimte hebben om zelf direct te (be)handelen (en diagnosticeren en indiceren). Er wordt nauw samengewerkt met de praktijkwerkplaats wijkcoaches en de nieuwe werkwijze voor de bemoeizorg. Er wordt doorgebouwd op bestaande inzet en afspraken (waaronder de afspraken rondom zorgcoördinatie).
- Er is een bijeenkomst geweest met partners van het CJG over het vergroten van de betrokkenheid/input van ouders bij zowel het ontwikkelen als het uitvoeren van de werkzaamheden van het CJG. Er wordt een plan gemaakt

om concrete ideeën die hieruit voortkomen ook op korte termijn te verwezenlijken.

- Op 24 april doet een team van Actief burgerschap/CJG/transitie jeugdzorg mee aan de werkconferentie ‘Team Maatschappij’. Het team werkt daar samen aan enkele actieplannen voor het benutten van vrijwillige inzet voor een krachtige Pedagogische Civil Society.

Samenwerking Passend Onderwijs Transitie Jeugdzorg

Het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs heeft samen met de regiogemeenten Zuid-Kennemerland en de (jeugd)zorgaanbieders een voorstel ingediend voor de voorloperaanpak ‘passend onderwijs – zorg voor jeugd’ bij het ministerie van VWS. Dit voorstel is positief beoordeeld en de regio is daarmee deelnemer aan het voorlopertraject. Dit houdt in dat we met inhoudelijke ondersteuning van VWS en waarnodig ‘regelvrije ruimte’ actief gaan optrekken in het versterken van de zorg aan jeugd in het kader van de transitie jeugdzorg en de invoering van passend onderwijs. In eerste instantie kijken we naar de verbindingen tussen de CJG generalisten en de trajectgroepen in het VO (proberen om groepen leerlingen die dreigen uit te vallen binnen de school te houden door een combinatie van extra inzet in de klas en thuis en van onderwijs- en zorg gerelateerde steun).

Landelijke ontwikkeling

De taken en verantwoordelijkheden worden niet gefaseerd overgeheveld tussen 2014 en 2016 maar in één keer in 2015.

Praktijkwerkplaats: informatievoorziening

Om burgers te faciliteren in het zoeken en vinden van oplossingen gebaseerd op eigen kracht en zelfredzaamheid, is informatie en advies onmisbaar. Op dit moment wordt deze versnipperd aangeboden en is deze nog niet altijd gebaseerd op eigen kracht en zelfredzaamheid.

Stand van zaken

Informatievoorziening tussen de ketenpartners is een succesfactor om de inwoners van Haarlem te kunnen voorzien van integrale informatie en advies, gebaseerd op eigen kracht. Dit geldt ook voor het doorgeven van signalen. Partners geven aan dat signalen over één persoon of gezin nu op veel plaatsen binnenkomen, maar dat men dat niet van elkaar weet. Daarnaast merken partners dat zij de juiste informatie (ook over afspraken) missen om mensen goed door te kunnen verwijzen.

In het algemeen is door de partners in de stad over informatievoorziening bij de sociale tafels van 6 maart 2012 het volgende gezegd:

- Zorg dat er goede informatie beschikbaar is over de voorzieningen: digitaal en ook niet digitaal op duidelijke punten voor diegene die niet via het web (kunnen/willen) zoeken.
- Maak informatie begrijpelijk en eenvoudig toegankelijk.

De informatievoorziening tussen ketenpartners onderling wordt gezien als het startpunt voor het realiseren van een goed systeem voor informatie en advies naar de inwoners van Haarlem. Deze samenwerking is de verantwoordelijkheid van

partners, maar waar nodig neemt de gemeente de regie op de verbindingen. Eén van de criteria die partners meekrijgen is dat de klant inzicht en regie heeft in zijn eigen dossier. Er worden voorbereidingen getroffen voor een plan van aanpak om verbindingen tussen partners onderling te bewerkstelligen.

Praktijkwerkplaats: ondersteuning actieve burgers

Het doel van deze praktijkwerkplaats is het ontwikkelen van een integrale aanpak waarmee Haarlemmers enerzijds beter gefaciliteerd worden om, waar mogelijk, zelf oplossingen voor problemen te vinden en anderzijds gefaciliteerd worden om zich in te zetten als vrijwilliger voor (buurt)bewoners of maatschappelijke organisaties. Daarnaast wordt in deze praktijkwerkplaats optimalisering van de (samen)werking van organisaties, die vrijwilligers faciliteren, beoogd.

Dit is noodzakelijk omdat we met minder financiële middelen effectieve en kwalitatieve hulp en zorg kunnen organiseren die aansluit bij de (on)mogelijkheden van de inwoners van Haarlem. Het betekent dat Haarlemmers moeten worden gestimuleerd en gefaciliteerd om waar mogelijk op eigen kracht, zelfredzaam te zijn en actief burgerschap te tonen om anderen te ondersteunen.

Om dit vorm te geven, heeft deze praktijkwerkplaats vijf trajecten:

1. Faciliteren van ontmoeting en onderlinge verbanden tussen burgers.
2. Ontwikkelen van een heldere en samenhangende ondersteuningsstructuur voor actieve burgers (vrijwilligers en mantelzorgers).
3. Zorgruil en buurtdiensten (BUUV in samenhang met bestaande wijkgerichte initiatieven).
4. Algemene infrastructuur van voorzieningen (Wijkservice).
5. Signalering (ten behoeve van kwetsbare bewoners, door actieve burgers en professionals).

Stand van zaken

De huidige en potentiële ontmoetingsplaatsen voor de stadsdelen Oost en Centrum zijn in kaart gebracht. Hierbij is, net als voor de andere onderwerpen binnen de praktijkwerkplaats, waar mogelijk een samenwerking gestart met het sociaal wijkconvenant voor het stadsdeel Oost.

Voor de wijkservice (voorheen wijkontwikkelbedrijf) worden interviews gehouden met een aantal uitkeringsgerechtigden om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om hen te bemiddelen. Deze Haarlemmers worden willekeurig geselecteerd. De eerste resultaten lijken al kansen te bieden.

De eerste overleggen van een werkgroep met een aantal partners uit de stad hebben inmiddels plaatsgevonden. Hier wordt het “landschap” van vrijwilligerswerk en het type vrijwilligers in kaart gebracht. Verder wordt gesproken over de kansen voor de wijkservice, de inbedding van BUUV en de “makelaarsfunctie”. Het voornemen is om deze werkgroep te continueren, waar nodig ingedeeld naar onderwerp en aangevuld.

Praktijkwerkplaats: hulp bij het huishouden

In deze praktijkwerkplaats wordt uitgewerkt op welke wijze hulp bij het huishouden categorie 1 de komende jaren uitgevoerd gaat worden. Wij willen hierbij hulp bij het huishouden laten aansluiten op de basisinfrastructuur zelfredzaamheid. Mensen worden in staat gesteld hun ervaren problemen bij het voeren van een huishouden, zoveel als mogelijk zelfstandig op te lossen. Waar mogelijk gaat de gemeente het regelen niet meer overnemen. Voor mensen waarvoor deze basisinfrastructuur niet afdoende is, blijft maatwerk beschikbaar. Het gaat dan om mensen met (tijdelijk) regieverlies.

Stand van zaken

In het afgelopen portefeuillehouderoverleg is besloten om het voorstel tot verlenging voor te leggen aan alle colleges van de gemeenten in Zuid-Kennemerland. In die colleges is op 27 maart 2012 besloten om de huidige raamovereenkomst te verlengen tot 1 oktober 2013.

De verlenging van de huidige overeenkomst biedt de mogelijkheid om de verbinding te leggen met de taak begeleiding uit de Awbz. Uit onderzoek is gebleken dat 40 procent van de cliënten die gebruik maakt van Awbz-begeleiding ook een indicatie heeft voor hulp bij het huishouden. 25 Procent met een indicatie voor hulp bij het huishouden ontvangt individuele begeleiding. De activiteiten van de dienstverlening worden in kaart gebracht om te kunnen bepalen waar mogelijke efficiencyvoordelen te behalen zijn.

Daarnaast biedt de huidige raamovereenkomst experimenteerruimte. In de afgelopen weken zijn gesprekken gevoerd met een van de zorgaanbieders om de mogelijkheden voor de inzet van uitkeringsgerechtigden te onderzoeken. De verbinding wordt gelegd met de decentralisatie WWNV/wijkservice om de uitgangspunten te bepalen. Het onderzoek naar de inzet van uitkeringsgerechtigden kan zo breder uitgezet worden. Naast zorgaanbieders worden ook andere aanbieders bij het onderzoek betrokken.

Praktijkwerkplaats: fysieke infrastructuur wonen, welzijn en zorg

Om Haarlemmers zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en actief en zelfredzaam te laten zijn, is een basisinfrastructuur van geschikte woningen en zorg- en welzijnsvoorzieningen nodig. Aan de gemeente wordt, in samenwerking met corporaties, een regisserende rol toebedeeld als het gaat om de ruimtelijke spreiding van woonvoorzieningen (zowel zelfstandig als intramuraal) en maatschappelijke voorzieningen in de stad op basis van vraagsturing. Daarbij hoort een meer beleidsmatige sturing op de aard en omvang van spreiding van voorzieningen gekoppeld aan efficiënt ruimtegebruik.

Het realiseren van een efficiënte en effectieve ruimtelijke spreiding van woon- en maatschappelijke voorzieningen, op basis van de meerjarige ontwikkelingen in de behoefte van bewoners en maatschappelijke organisaties. Dit vormgegeven vanuit een regierol door de gemeente. Het betreft een gezamenlijke opgave voor:

- de voorraad voor specifieke doelgroepen (waaronder ouderen) geschikte woningen;
- de ontwikkeling van woonservicegebieden;
- de spreiding van zorg- en welzijnsvoorzieningen over de stad en de regio Zuid Kennemerland;
- het multifunctionele gebruik van zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Stand van zaken

Er is een eerste analyse door de afdeling Onderzoek en Statistiek opgeleverd met betrekking tot vraag en aanbod van gebouwde voorzieningen zorg, welzijn en wonen. Deze analyse is onderwerp geweest voor de eerste bijeenkomst van de praktijkwerkplaats waarbij corporaties en vertegenwoordigers van zorginstellingen waren vertegenwoordigd. De uitkomst hiervan was dat de analyse onvoldoende actueel is; de gegevens dateren uit 2009 en vooral de zorgaanbieders hebben sinds die tijd geanticipeerd op de in de rapportage genoemde trends en ontwikkelingen. Er zijn afspraken gemaakt om de analyse verder te actualiseren, deze verwachten wij nog in april.

Op basis van de analyse willen we met partners de mogelijkheid bespreken om in twee wijken een pilot naar woonservicegebieden te starten. We sluiten daarbij aan op de resultaten van een landelijke evaluatie naar woonservicegebieden, die recent is verschenen.

De keuze voor de wijken wordt niet alleen bepaald door de analyse, maar ook aan de hand van de ‘menukaart’. Met deze menukaart willen wij per wijk in beeld brengen welke voorzieningen er nodig zijn om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Deze menukaart zullen we met onze partners realiseren. Tot slot wordt duidelijk dat burgers ook zelf meer verantwoordelijkheid zullen moeten dragen om langer zelfstandig te blijven wonen. Hiertoe kan de gemeente verschillende sturingsmechanismen ontwikkelen.

Inmiddels is er ook overleg met de gemeenten van Zuid Kennemerland om een regionale aanpak te realiseren. Een voorstel hiertoe wordt op korte termijn aan de portefeuillehouders WMO voorgelegd.

De opgave Wonen welzijn zorg wordt verankerd in de nieuwe Woonvisie van Haarlem en het Regionaal Actieprogramma Wonen.

Praktijkwerkplaats: wijkcoaches in de Boerhaavewijk

Doelstelling van deze praktijkwerkplaats is om de kwaliteit van hulp en zorg voor kwetsbare burgers - in het bijzonder zij die kampen met meervoudige problematiek - te borgen. Hierbij wordt gestreefd naar een herschikking van de verhoudingen tussen burgers, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Uitgangspunt is het aanspreken op eigen kracht en het vormen en inzetten van een sociaal netwerk. Focus van de praktijkwerkplaats is de inzet van wijkcoaches die ‘outreaching’ werken en achter-de-voordeur kwetsbare burgers ondersteunen om versnippering en overlap van professionele hulp en zorg tegen te gaan en zelfredzaamheid te vergroten.

Stand van zaken

De wijkcoaches zijn als team in januari van start gegaan. De afgelopen maanden hebben vooral in het teken gestaan van opstarten, kennis maken met elkaar, met de problematiek en het veld, het opbouwen van het netwerk en sociale kaart en het op orde brengen van de randvoorwaarden.

Uit de eerste casussen komen al allerlei vragen, signalen en aanknopingspunten naar voren om op te pakken en uit te werken. Uiteraard met betrekking tot de cliënten/de huishoudens, maar ook met betrekking tot de ontwikkeling van de functie/werkwijze van wijkcoach en de kansen en knelpunten in het reguliere veld. De komende tijd zal de aandacht zich vooral richten op onderzoek, het uitwerken en ontwikkelen van methodiek en werkwijze, werkbezoeken in het land, coaching en training van het team, en inbedding van deze nieuwe werkwijze in het veld (draagvlak, committent, werkafspraken, mandaten en afstemming met andere initiatieven).